beheeraccent
advies

Evaluatie Hondenbeleid

Gemeente Geldrop-Mierlo 2024

Colofon

Titel:	Evaluatie Hondenbeleid
Versie:	Definitief
Datum:	24 oktober 2024
Opdrachtgever:	Gemeente Geldrop-Mierlo
Projectleider	Teun Ederveen
Opdrachtnemer:	Beheeraccent, www.beheeraccent.nl
Auteur(s):	Maaike Burggraaf/Sanne Wigmans

Evaluatie Hondenbeleid

Gemeente Geldrop-Mierlo

Geldrop-Mierlo

Inhoudsopgave

1 Inleiding 8
1.1 Aanleiding 8
1.2 Doel 8
1.3 Aanpak 9
1.4 Leeswijzer 10

2 Gemeentelijk hondenbeleid 12
2.1 Gemeentelijke wet- en regelgeving 12
2.2 Hondenbelasting 13
2.3 Hondenbeleidsplan (2004) 13
2.3.1 Doel 13
2.3.2 Beleidsregels 13
2.3.3 Dispensers 14
2.3.4 Interne organisatie 15

3 Uitvoering hondenbeleid 17
3.1 Maatregelen 17
3.1.1 Hondenvoorzieningen 17
3.1.2 Gebiedspalen met gekleurde bordjes 17
3.1.3 Hondenpoepzuiger 18
3.1.4 Roosters bij verbodsgebieden 18
3.1.5 Omheinde speel- en losloopterreinen en dispensers 19
3.2 Handhaving 19
3.2.1 Middelen 19
3.2.2 Meldingen 19
3.2.3 Projecten 20
3.3 Communicatie 20
3.4 Databeheer 21
3.5 Financiën 21
3.6 Conclusie 22

4 Resultaten 24
4.1 Inwonersenquête 24
4.1.1 Overlast door honden(poep) & handhaving 24
4.1.2 Kennis van de regelgeving 25
4.1.3 Ideeën voor toekomstig beleid 25
4.1.3.1 Algemene aanlijnplicht 25
4.1.3.2 Algemene opruimplicht 25
4.1.3.3 Hondenpoepzakjes 26

4.1.4 Communicatie 26
4.2 Meldingen 26
4.3 Beeldkwaliteitsmetingen 27
4.3.1 Resultaat 2024 27
4.3.2 Meetresultaten 2020 t/m 2022 28
4.4 Conclusie 29

5 Landelijke trends en ontwikkelingen 32
5.1 Hondenbelasting 32
5.2 Losloopgebieden 32
5.3 Voorlichting 33
5.4 Conclusie 33

6 Conclusies en aanbevelingen 35
6.1 Visie op het hondenbeleid 35
6.2 Uitgangspunten 35
6.3 Financiële middelen 38

Bijlagen 40
Bijlage 1 Inwonersenquête 40

1 Inleiding

Het huidige hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo dateert uit 2004 en omschrijft regels voor het uitlaten en loslopen van honden in de openbare ruimte, zonder dat dit leidt tot ergenissen bij andere inwoners. De afgelopen twee decennia is het hondenbeleid op hoofdlijnen ongewijzigd gebleven en sluit daardoor (mogelijk) niet meer aan bij zowel de behoeften van de hondenbezitters en onze inwoners als de landelijke trends en ontwikkelingen. Evaluatie van het hondenbeleid is nodig om een hondenbeleidsplan te ontwikkelen dat actueel en doeltreffend is, passend bij de wensen en behoeften van de gemeente Geldrop-Mierlo.

1.1 Aanleiding

Het hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo dateert uit 2004 en is sindsdien nagenoeg ongewijzigd gebleven. Er is behoefte aan een nieuw hondenbeleidsplan dat beter aansluit bij de behoeften en verwachtingen van zowel de hondenbezitters als de andere inwoners (de niet-hondenbezitters). De gemeente heeft daarom aan Beheeraccent gevraagd om het huidige hondenbeleidsplan te evalueren, waarbij de evaluatie inzichtelijk maakt welke maatregelen doeltreffend zijn, wat de belangrijkste verbeterpunten zijn, welke behoeften er leven onder inwoners en medewerkers en welke landelijke ontwikkelingen en trends relevant zijn voor de gemeente Geldrop-Mierlo. Het resultaat van de evaluatie maakt inzichtelijk welke maatregelen significant bijdragen aan het gewenste resultaat en welke kansen er zijn voor het verbeteren van het hondenbeleid. Dit is belangrijke input voor het eventueel nieuw op te stellen hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo.

1.2 Doel

De evaluatie richt zich op de uitvoering van het huidige hondenbeleidsplan en het resultaat daarvan. Hieronder verstaan we de beleidsregels, uitvoeringsmaatregelen (inclusief pilots), communicatie, handhaving, tevredenheid van onze inwoners en de monitoring van het hondenbeleid. ***Het doel van de evaluatie is om op basis van alle bevindingen te komen tot concrete aanbevelingen voor het (eventueel) nieuw op te stellen hondenbeleidsplan***. De evaluatie is nodig om actueel en doeltreffend hondenbeleid te ontwikkelen dat aansluit bij de behoeften en verwachtingen van zowel de hondenbezitters als andere inwoners.

1.3 Aanpak

Het hondenbeleid is geëvalueerd aan de hand van een 'effectevaluatie'. Hierbij wordt onderzocht of de aanpak uit het huidige hondenbeleidsplan heeft geleid tot het bereiken van de gewenste doelstelling(en). De effectevaluatie bestaat uit de volgende pijlers:

- Vraaggesprekken interne organisatie;
- Inwonersenquête;
- Kwaliteitsmetingen en meldingen;
- Landelijke trends en ontwikkelingen.

1. Vraaggesprekken

De vraaggesprekken met de interne organisatie hebben als doel om in beeld te brengen welke maatregelen zijn genomen om uitvoering te geven aan het huidige hondenbeleid, wat het (gewenste) effect is van de maatregelen, in hoeverre deze hebben bijgedragen aan de doelstelling(en) en of er behoefte is aan extra of juist andere maatregelen. Er zijn vraaggesprekken gevoerd met team handhaving, de buitendienst en de beleidsmedewerkers die verantwoordelijk zijn voor het hondenbeleid.

2. Inwonersenquête

Om inzicht te krijgen in wat onze inwoners van het huidige hondenbeleid vinden, of zij overlast ervaren door honden(poep) en wat er volgens hen beter kan, is er een gemeentebrede inwonersenquête uitgevoerd. De inwonersenquête is verspreid via verschillende kanalen, waaronder de gemeentelijke website. Gedurende een periode van drie weken (19 mei t/m 9 juni 2024) hebben inwoners de gelegenheid gehad om de enquête in vullen. In totaal hebben 531 inwoners deelgenomen aan de enquête.

3. Kwaliteitsmetingen en meldingen

In de gemeente Geldrop-Mierlo worden (beeld)kwaliteitsmetingen uitgevoerd welke inzicht geven in de kwaliteit van de openbare ruimte (o.a. de aanwezigheid van hondenpoep). Het resultaat van de kwaliteitsmetingen en het aantal meldingen met betrekking tot honden(poep) zijn belangrijke parameters voor het behalen van de gewenste doelstelling(en). Het verloop van het aantal meldingen en de resultaten van de kwaliteitsmetingen zijn geanalyseerd om inzicht te krijgen in (eventuele) toe- of afname van overlast door honden(poep), de belangrijkste oorzaken en mogelijke locaties waar veel overlast wordt ervaren door honden(poep).

4. Landelijke trends en ontwikkelingen

De landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van hondenbeleid zijn inzichtelijk gemaakt. Hierbij zien we dat gemeentelijk beleid zich niet alleen maar richt op het voorkomen van overlast door honden(poep), maar steeds vaker ook aansluit op belangrijke thema’s zoals; dierenwelzijn en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast heeft ongeveer 65% van de Nederlandse gemeenten de hondenbelasting inmiddels afgeschaft. Dit is een trend die zich de komende jaren naar verwachting zal doorzetten.

Het resultaat van de ‘effectevaluatie’ zijn concrete aanbevelingen voor het nieuw op te stellen hondenbeleidsplan.

1.4 Leeswijzer

Het rapport begint in hoofdstuk 1 met een inleiding en een toelichting op het doel en resultaat van de evaluatie en de bijbehorende werkwijze. Vervolgens geeft hoofdstuk 2 een gedetailleerde beschrijving van de belangrijkste regels van het huidige hondenbeleidsplan, inclusief relevante wet- en regelgeving en een toelichting op het toepassen van de hondenbelasting.

Hoofdstuk 3 t/m 5 geven een toelichting op de belangrijkste pijlers van de evaluatie. Hoofdstuk 3 beschrijft de belangrijkste inzichten uit de vraaggesprekken met de interne organisatie (o.a. effectiviteit van de genomen maatregelen en de belangrijkste verbeterpunten). In hoofdstuk 4 worden de regels uit het hondenbeleidsplan geanalyseerd aan de hand van de inwonersenquête, meldingen en de beeldkwaliteitsmetingen. Hoofdstuk 5 biedt inzicht in de landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van hondenbeleid.

Het rapport sluit in hoofdstuk 6 af met de belangrijkste conclusies en aanbevelingen voor het nieuw op te stellen hondenbeleidsplan.

Hoofdstuk	Toelichting
1. Inleiding	Aanleiding, doel, aanpak en leeswijzer
2. Gemeentelijk hondenbeleid	Omschrijving regels en richtlijnen huidig hondenbeleidsplan
3. Evaluatie	Evaluatie maatregelen en effecten
4. Resultaten	Analyse meldingen, kwaliteitsmetingen en inwonersenquête
5. Landelijke trends	Inzicht in landelijke trends en ontwikkelingen
6. Conclusies en aanbevelingen	Conclusie(s) en aanbeveling voor nieuw hondenbeleidsplan

Tabel 1.1 Leeswijzer ‘Evaluatie hondenbeleid’, Gemeente Geldrop-Mierlo

2 Gemeentelijk hondenbeleid

Het huidige hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo is vastgesteld in 2004. Sinds de vaststelling zijn er enkele wijzigingen aangebracht. De kern van het hondenbeleidsplan is echter onveranderd gebleven. Dit hoofdstuk beschrijft op basis van het huidige hondenbeleidsplan de belangrijkste regels. Deze regels vormen de basis van het huidige hondenbeleidsplan en zijn daarmee het het uitgangspunt van de evaluatie.

Aan de hand van de 4 pijlers van de evaluatie (vraaggesprekken, inwonersenquête, kwaliteitsmetingen en meldingen en landelijke ontwikkelingen en trends) zijn de regels van het huidige hondenbeleidsplan, de uitgevoerde maatregelen en de behaalde resultaten getoetst aan de gewenste doelstelling(en). De 4 pijlers zijn in hoofdstuk 3 t/m 5 van dit rapport nader toegelicht.

2.1 Gemeentelijke wet- en regelgeving

Het hondenbeleid van de gemeente Geldrop-Mierlo is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Elke gemeente heeft zijn eigen APV, waarin regels met betrekking tot de openbare orde en veiligheid worden beschreven. De "Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Geldrop-Mierlo 2023" bevat drie specifieke artikelen die gerelateerd zijn aan het hondenbeleid: artikel 2:57 Loslopende honden en katten, artikel 2:58 Verontreiniging door honden en artikel 2:59 Gevaarlijke honden. In de artikelen staat onder andere het volgende vastgelegd:

- Op openbare plaatsen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, geldt altijd een aanlijnplicht. Uitzondering hierop zijn plaatsen gemarkeerd met een groen aanduidingsbord (artikel 2:57).
- In verbodsgebieden, plaatsen met een rood aanduidingsbord, is het verboden voor honden (artikel 2:57).
- Op openbare plaatsen, binnen en buiten de bebouwde kom, geldt een opruimplicht. Uitzondering hierop zijn plaatsen met een groen of blauw aanduidingsbord. Hondeneigenaren zijn tijdens het uitlaten te allen tijde verplicht om een ruimmiddel bij zich te hebben (artikel 2:58).
- Als de burgemeester een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan hij de eigenaar een aanlijn- en/of muilkorfgebod opleggen (artikel 2:59).

De regels uit de Algemene Plaatselijke Verordening staan nader toegelicht in paragraaf 2.3 ‘huidig hondenbeleid (2004)’.

2.2 Hondenbelasting

Hondenbezitters in de gemeente Geldrop-Mierlo betalen hondenbelasting. Het bedrag van de hondenbelasting wordt jaarlijks vastgesteld. In 2024 is het bedrag vastgesteld op € 55,44 per hond. Blindengeleide- en hulphonden zijn hiervan vrijgesteld. Bij de vaststelling van het hondenbeleidsplan in 2004 heeft de gemeenteraad aangegeven dat de inkomsten uit de hondenbelasting alleen gebruikt mogen worden als doelbelasting: inkomsten uit de hondenbelasting worden alleen gebruikt om voorzieningen aan te brengen en de honden(poep)-overlast te verminderen. Dit standpunt is tot op heden ongewijzigd gebleven.

2.3 Hondenbeleidsplan (2004)

2.3.1 Doel

In de gemeente Geldrop-Mierlo wonen ruim vierduizend honden. De eigenaren van deze honden gebruiken de openbare ruimte om hun hond te laten rennen, spelen en hun behoeften te laten doen. Om dit zonder ergernis te laten verlopen, heeft de gemeente in het hondenbeleidsplan de belangrijkste regels voor het uitlaten van honden vastgelegd. Het doel van het hondenbeleid is tweeledig. Enerzijds wil de gemeente met het beleid ***overlast van honden(poep) minimaliseren***. Overlast door honden(poep) wordt beschouwd als één van de grootste bronnen van ergernis onder inwoners van de gemeente. Anderzijds wil de gemeente haar hondenbezitters faciliteren door ervoor te zorgen dat ***honden voldoende ruimte hebben om te kunnen rennen en spelen***. Op deze manier wil de gemeente ervoor zorgen dat iedereen op een prettige manier gebruik kan maken van de openbare ruimte.

2.3.2 Beleidsregels

Het hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo stelt in zijn algemeenheid dat, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, honden aangelijnd dienen te zijn en hun eigenaren verantwoordelijk zijn voor het opruimen van de uitwerpselen van hun hond (**algemene aanlijn- en opruimplicht**). Hierbij is degene die de hond uitlaat te allen tijde verplicht een opruimmiddel bij zich te hebben. Uitzondering op de algemene aanlijn- en opruimplicht zijn de volgende, aangewezen gebieden:

- **Hondenuitlaatstroken** (blauw bordje):
  Honden dienen aangelijnd te zijn. De uitwerpselen van de hond hoeft de eigenaar niet zelf op te ruimen.
- **Hondenuitlaatroutes**, ook wel losloopgebieden (groen bordje):
  Honden mogen loslopen. De uitwerpselen van de hond hoeft de eigenaar niet zelf op te ruimen.
- **Verbodsgebieden** (rood bordje):
  Deze bordjes staan op plaatsen waar het verboden is voor honden, óók al zijn ze aangelijnd (bijvoorbeeld op speel- en trapveldjes). Bij de ingangen van een aantal verbodsgebieden liggen roosters om honden te weren.
- **Omheinde speel- en loslooopterreinen** (geen bordje):
  Honden mogen op speel- en loslooopterreinen loslopen, maar de eigenaren zijn wel verplicht om de uitwerpselen van hun hond op te ruimen. De uitwerpselen mogen worden weggegooid in de avalbakken die aanwezig zijn op de terreinen.

Middels gebiedspalen zijn deze gebieden, met uitzondering van de omheinde speelterreinen, in de openbare ruimte gemarkeerd met gekleurde borden (figuur 2.1):

Figuur 2.1: Bordjes in de openbare ruimte ten behoeve van het hondenbeleid

2.3.3 Dispensers

Op een aantal plekken in de gemeente zijn bestaande afvalbakken voorzien van een dispenser (figuur 2.2). Een dispenser is een houder waaruit men hondenpoepzakjes kan halen om de hondenpoep op te ruimen. Door het aanbieden van hondenpoepzakjes en voldoende afvalbakken wil de gemeente hondenbezitters stimuleren om de hondenpoep zelf op te ruimen.

Figuur 2.2: Dispenser op een afvalbak in de gemeente Geldrop-Mierlo

2.3.4 Interne organisatie

De uitvoering van het hondenbeleid is een gezamenlijke inspanning vanuit beleid, communicatie, handhaving en uitvoering. Beleidsmedewerkers zijn verantwoordelijk voor het opstellen, evalueren en bijstellen van het hondenbeleid. Communicatie is nodig om onze inwoners bewust te maken van de beleidsregels met betrekking tot het uitlaten van honden in de openbare ruimte.

De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn verantwoordelijk voor de handhaving van het hondenbeleid, door overtreders te waarschuwen en de bevoegdheid tot het bekeuren van de overtreder. Bij overlastlocaties heeft team handhaving de mogelijkheid om de hondenpoepzuiger (Senzer) op afroep in te zetten.

De buitendienst is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de voorzieningen met betrekking tot het hondenbeleid in de openbare ruimte. Dit betreft de structurele inzet van de hondenpoepzuiger (Senzer), het onderhoud van paaltjes, hekwerken en roosters, het maaien van gras in omheinde loslooopterreinen en uitlaatroutes- en stroken, het ledigen van afvalbakken en het bijvullen van de dispensers.

De disciplines zijn onderling afhankelijk van elkaar, waarbij de kwaliteit van de samenwerking tussen beleid, communicatie, handhaving en uitvoering bepalend is voor het succes van het hondenbeleid.

3 Uitvoering hondenbeleid

Het voorgaande hoofdstuk geeft een toelichting op het huidige hondenbeleid van de gemeente Geldrop-Mierlo. De uitvoering van het hondenbeleid is een gezamenlijke inspanning van de disciplines beleid, communicatie, handhaving en uitvoering. Om inzicht te krijgen in de ervaringen van interne medewerkers met het huidige hondenbeleid, hebben er vraaggeprekken plaatsgevonden met medewerkers van beleid, handhaving en de buitendienst. De input vanuit de vraaggesprekken is een belangrijk onderdeel van de evaluatie. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de belangrijkste onderwerpen en conclusies uit de vraaggesprekken.

3.1 Maatregelen

Maatregelen zijn nodig om op een goede manier uitvoering te geven aan de regels uit het hondenbeleidsplan. Sinds de vaststelling van het hondenbeleidsplan in 2004 zijn er meerdere maatregelen uitgevoerd ter ondersteuning van het beleid. Dit betreft onder andere het beheer en onderhoud van de speciale hondenvoorzieningen, de gebiedspalen met gekleurde bordjes, de inzet van de hondenpoepzuiger en het plaatsen van roosters en dispensers. In de onderstaande tekst worden deze maatregelen en de effectiviteit ervan nader toegelicht.

3.1.1 Hondenvoorzieningen

Onder ‘hondenvoorzieningen’ verstaan we de aangewezen gebieden waarop een uitzondering geldt op de algemene aanlijn- en opruimplicht (zie § 2.3.2). Bij de invoering van het hondenbeleid heeft de gemeente geprobeerd de hondenvoorzieningen zo gelijkmatig mogelijk te verspreiden over de gemeente. De ligging van de hondenvoorzieningen leidt echter geregeld tot meldingen van inwoners. Hondenuitlaatstroken dichtbij woningen zorgen regelmatig voor meldingen over stankoverlast en een onaangenaam aanzicht. En een aantal hondenvoorzieningen veroorzaken door hun ligging, bijvoorbeeld tussen de rijbaan en het fietspad, gevaarlijke situaties.

In het verleden zijn naar aanleiding van deze meldingen een aantal uitlaatstroken verplaatst of deels opgeheven. Hierdoor zijn er situaties ontstaan waarbij er aan één zijde van het voetpad wel een uitlaatstrook aanwezig is en aan de andere zijde niet. Dat betekent dat één kant van het voetpad wel een opruimplicht geldt en aan de andere kant niet. Door het inconsequent toepassen van hondenvoorzieningen ontstaat er bij inwoners en medewerkers van de gemeente onduidelijkheid over de beleidsregels in de openbare ruimte.

3.1.2 Gebiedspalen met gekleurde bordjes

De hondenuitlaatstroken, hondenuitlaatroutes en verbodsgebieden worden aangeduid in de openbare ruimte door middel van gekleurde bordjes op houten palen. Het is voor inwoners en medewerkers van de

gemeente echter vaak onduidelijk in welk gebied zij zich bevinden en welke regels daar dus van toepassing zijn. Dit komt onder andere doordat er op lange grasstroken enkel aan het begin en aan het eind van de strook een paaltje staat. Wie de strook halverwege betreedt, komt geen paaltje tegen. Hierdoor is het niet duidelijk of er een opruim- en/of aanlijnplicht geldt.

Daarnaast zijn sommige bordjes slecht zichtbaar en/of leesbaar. Het symbool op de blauwe en groene bordjes geeft niet duidelijk aan of er een opruimplicht geldt en paaltjes zijn op een ongeschikte wijze gepositioneerd (van de weg afgedraaid of achter een heg). Bovendien is een deel van de houten palen in slechte staat. De houten palen hebben veel te lijden onder hondenurine, vocht en de schade van maaimachines. Hierdoor zijn de meeste verouderd, verrot of liggen plat. De wijkopzichters pleiten voor het gebruik van (gerecycled) plastic voor een langere levensduur.

3.1.3 Hondenpoepzuiger

In de hondenuitlaatstroken en -routes geldt geen opruimplicht. Het bedrijf Senzer ruimt de hondenpoep op met een hondenpoepzuiger (figuur 3.1). Iedere week rijdt Senzer een vaste route. In het geval van evenementen of overlast wordt Senzer ingezet voor een extra opruimbeurt. Ondanks het systematisch reinigen, komen er nog regelmatig meldingen binnen over de hondenuitlaatstroken en -routes. Inwoners maken meldingen over stankoverlast en de aanwezigheid van hondenpoep.

Figuur 3.1: De hondenpoepzuiger van Senzer (Jean Pierre Reijnen)

3.1.4 Roosters bij verbodsgebieden

Verbodsgebieden zijn terreinen waar honden niet mogen lopen of verblijven. Ondanks het verbod komen er regelmatig meldingen over hondenpoep in deze gebieden binnen. Bij de ingang van een aantal speelplekken (verbodsgebieden) zijn daarom roosters geplaatst als extra maatregel om honden te weren. De aanleg en het onderhoud van deze roosters is echter kostbaar. De bakken onder de roosters vullen

zich met natuurlijk afval en zand of de roosters worden beschadigd door maaimachines. Ondanks de hoge kosten bereiken de roosters niet het gewenste effect. Grote honden lopen er overheen en kleine honden worden door hun baasjes opgetild. Bovendien liggen sommige roosters bij speeltuinen waar de omheining is verwijderd waardoor de roosters hun functie hebben verloren.

3.1.5 Omheinde speel- en losloopterreinen en dispensers

Voor de omheinde speel- en losloopterreinen geldt dat honden los mogen lopen, maar de eigenaren wel verplicht zijn om de uitwerpselen op te ruimen. Voor de invoering van het hondenbeleid in 2004 waren er al een aantal omheinde speelterreinen in de gemeente aanwezig. Deze zijn ten behoeve van het nieuwe beleid verwijderd. De behoefte aan omheinde speelterreinen onder inwoners is echter groot. In de loop der tijd is daarom besloten om opnieuw een aantal omheinde speelterreinen te realiseren. Om overlast door geur en de aanwezigheid van hondenpoep zoveel mogelijk te beperken, zijn de speelterreinen voorzien van een dispenser gevuld met hondenpoepzakjes. De gemeente plaatst deze dispensers sinds een paar jaar op verschillende plekken in de openbare ruimte om het opruimen van hondenpoep te stimuleren. De dispensers zijn succesvol. De hondenpoepzakjes uit de dispensers worden gebruikt door de hondenbezitters.

3.2 Handhaving

Het handhaven op de regels uit het hondenbeleidsplan is een laatste ‘redmiddel’ wanneer alle andere maatregelen en communicatiemiddelen niet leiden tot het juiste gedrag. Het handhaven op het hondenbeleid is dus geen doel op zich en wordt alleen ingezet wanneer alle andere maatregelen niet leien tot het gewenste resultaat.

3.2.1 Middelen

Het hondenbeleid wordt gehandhaafd door buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Boa's hebben de bevoegdheid om boetes op te leggen voor: het niet opruimen van hondenpoep (€160), het niet bij hebben van een opruimmiddel (€110), loslopende honden (€110) en honden in verbodsgebieden (€160). Deze boetes mogen de boa’s echter alleen opleggen wanneer zij iemand op heterdaad betrappen. Hierbij lopen de boa’s, net als de inwoners, tegen het complexe en inconsequente beleid aan. Bij een vermoedelijke overtreding moeten de boa’s eerst zelf uitzoeken welke regels in dat gebied gelden. Hiervoor moeten zij ter plekke op zoek naar de (eventuele) gebiedspalen, omdat er geen actuele kaart beschikbaar is. Dit kost tijd waardoor de mogelijke overtreder vaak al vertrokken is voordat er actie ondernomen kan worden.

3.2.2 Meldingen

Het handhaven van het hondenbeleid gebeurt vooral via meldingen. Inwoners kunnen overlast melden via de app MijnGemeente of het meldformulier op de gemeentelijke website. Het huidige meldsysteem functioneert echter niet optimaal. Bij het archiveren van de meldingen wordt geen onderscheid gemaakt in het type melding (bv. loslopende honden of overlast door hondenpoep). Daarnaast komen meldingen voor het team handhaving soms bij de buitendienst terecht doordat mensen bij het maken van de melding de categorie 'openbaar groen' kiezen in plaats van 'overlast honden'. Wijkopzichters weten niet wat zij met dit soort meldingen moeten doen.

In januari 2025 gaat de gemeente over op de app ‘BuitenBeter’. Dit systeem biedt, in tegenstelling tot het huidige systeem, de mogelijkheid om meldingen te registreren op type. Dit biedt mogelijkheden voor het maken van analyses over trends en probleemgebieden en het nemen van gerichte maatregelen. Een verbeterslag in de registratie van de meldingen (categorie, locatie en oorzaak) draagt bij aan belangrijke input voor tussentijdse evaluaties, bijstelling van het hondenbeleid en de totstandkoming van een eenduidig meldingenproces.

3.2.3 Projecten

Af en toe worden er vanuit Handhaving ‘projecten’ georganiseerd in gebieden met veel overlast door honden(poep). Een korte periode van bijvoorbeeld een week zijn boa’s dagelijks op verschillende tijdstippen in het gebied zichtbaar aanwezig om te controleren op het hondenbeleid. Deze projecten hebben volgens de boa's hooguit twee weken effect. Inwoners vertellen elkaar dat er extra controle is waardoor men zich tijdelijk beter aan de regels houdt. Voor een langdurig effect is meer herhaling nodig. Buiten meldingen en projectweken om wordt zelden specifiek op het hondenbeleid gecontroleerd vanwege de beperkte capaciteit en de geringe kans om iemand op heterdaad te kunnen aanspreken of beboeten. Boa’s richten zich op het afhandelen van meldingen, waardoor ze niet altijd toekomen aan het aanpakken van overtredingen met betrekking tot het hondenbeleid. Als inwoners zien dat overtreders niet worden aangesproken en/of bekeurd geeft dit echter een verkeerd signaal.

3.3 Communicatie

Zowel intern als extern is er nog winst te behalen op communicatief vlak. Intern zijn er geen of nauwelijks afstemmingsmomenten tussen de medewerkers van beleid, handhaving, uitvoering (de buitendienst) en communicatie. In het verleden vonden er regelmatig gesprekken plaats om elkaar op de hoogte te houden van de stand van zaken en de belangrijkste ontwikkelingen. Dit is ondertussen beperkt tot sporadisch mailcontact. Hierdoor vindt er geen onderlinge evaluatie van het hondenbeleid plaats en worden kansen om het hondenbeleid te verbeteren gemist. Een voorbeeld hiervan is dat team handhaving niet op de hoogte is van de meldingen die ten onrechte binnenkomen bij de buitendienst. Medewerkers van de buitendienst die de melding ontvangen, weten niet naar wie zij de meldingen door kunnen sturen. Hierdoor komen meldingen met betrekking tot honden(poep)overlast regelmatig op de verkeerde afdeling terecht.

De communicatie richting inwoners over de regels van het hondenbeleid is eveneens beperkt. Informatie met betrekking tot het hondenbeleid is enkel via de gemeentelijke website terug te vinden. Hier ontbreekt het echter aan actuele kaarten waarop de uitlaatstroken- en routes, verbodsgebieden en omheinde speel- en loslooopterreinen staan. Hondeneigenaren die een waarschuwing of boete krijgen van de boa’s geven vaak aan niet op de hoogte te zijn van de regels. Het voorjaar en de jaarlijkse correspondentie met betrekking tot het innen van de hondenbelasting zijn geschikte momenten om de regels van het hondenbeleid en het gebruik van het meldsysteem onder de aandacht te brengen. Hierbij is het belangrijk om duidelijk te communiceren wat men kan verwachten wanneer zij een melding indienen. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om voor iedere melding met betrekking tot overlast door hondenpoep de hondenpoepzuiger in te zetten.

3.4 Databeheer

De gemeente legt de locaties van alle gebiedspalen, hondenuitlaatstroken en -routes, verbodsgebieden, omheinde speel- en losloopterreinen, afvalbakken, dispensers en roosters vast in GeoVisia (beheersysteem). De laatste jaren zijn mutaties in de openbare ruimte echter niet verwerkt in GeoVisia, waardoor de huidige beheerkaart niet meer actueel is. Inwoners en medewerkers van de gemeente zijn daardoor qua informatievoorziening afhankelijk van de gebiedspalen die zijn geplaatst in de openbare ruimte.

3.5 Financiën

Inwoners van de gemeente Geldrop-Mierlo betalen jaarlijks hondenbelasting. In 2024 bedraagt de hondenbelasting €55,44 per hond. Dit resulteert in totale inkomsten van €234.955. Bij de vaststelling van het hondenbeleid in 2004 heeft de gemeenteraad aangegeven dat de inkomsten uit de hondenbelasting alleen gebruikt mogen worden als doelbelasting: inkomsten vanuit de hondenbelasting worden 1-op-1 ingezet voor de uitvoering van het hondenbeleid.

Het budget voor het hondenbeleid is ondergebracht bij de afdeling Ruimte, team Buitendienst. Het grootste deel van dit budget, namelijk €175.020 in 2024, gebruiken zij voor de inzet van Senzer. Het overige bedrag van €59.935 gaat naar het legen van prullenbakken, bijvullen van dispensers, onderhoud van gebiedspaaltjes, maaien van hondenvoorzieningen en extra inzet van team handhaving en de buitendienst. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan een ‘reservepotje’.

Het vervangen van straatmeubilair, zoals de gebiedspalen met borden, maakt geen onderdeel uit van het beschikbare budget. Voor het straatmeubilair is namelijk een apart vervangingsbudget beschikbaar. Ook het inrichten van nieuwe hondenvoorzieningen (bijvoorbeeld omheinde losloopterreinen) wordt niet gefinancierd vanuit het hondenbeleid. Hoogstwaarschijnlijk worden deze budgetten beschikbaar gesteld vanuit verschillende projecten.

3.6 Conclusie

De belangrijkste conclusies uit de vraaggesprekken met het team handhaving, de beleidsmedewerkers en de buitendienst zijn schematisch weergegeven in tabel 3.2.

	Conclusies
Maatregelen	• De locaties van de hondenvoorzieningen en de gebiedspalen met informatieborden zorgen voor onduidelijkheid en verwarring onder inwoners en medewerkers van de gemeente. • Inwoners en medewerkers van de gemeente hebben behoefte aan simpele en eenduidige beleidsregels. • Ondanks de inzet van de hondenpoepzuiger leiden de hondenuitlaatstroken regelmatig tot meldingen over stankoverlast en de aanwezigheid van hondenpoep. • De roosters bij de verbodsgebieden hebben hoge aanschaf- en onderhoudskosten en zijn niet effectief. • De dispensers met hondenpoepzakjes stimuleren inwoners om de hondenpoep op te ruimen. • De behoefte onder inwoners aan omheinde speel- en loslooptterreinen is groot.
Handhaving	• Het huidige meldsysteem functioneert nog niet optimaal. In januari 2025 wordt de app 'BuitenBeter' ingevoerd. Deze app biedt de mogelijkheid om op basis van het type en de locatie van meldingen tussentijds trends en probleemgebieden inzichtelijk te maken. • Om de effectiviteit van het handhaven te vergroten, is meer bewuste controle op het hondenbeleid nodig.
Communicatie	• De communicatie over het hondenbeleid richting inwoners is beperkt. Het hondenbeleid wordt enkel op de gemeentelijke website beschreven, waarbij een actuele kaart met de hondenvoorzieningen niet beschikbaar is. Hierdoor zijn niet alle inwoners op de hoogte van de regels. • Er is intern weinig contact tussen de medewerkers van beleid, communicatie, handhaving en uitvoering. Er vindt geen onderlinge afstemming plaats over bijvoorbeeld een tussentijdse evaluatie en bijsturing.
Databeheer	• De kaartlaag in GeoVisia waarin de voorzieningen ten behoeve van het hondenbeleid zijn vastgelegd is niet actueel.
Financiën	• De inkomsten van de hondenbelasting gaan naar Senzer, het legen van prullenbakken, bijvullen van dispensers, onderhoud van gebiedspaaltjes, maaien van hondenvoorzieningen en extra inzet van team handhaving en de buitendienst.

Tabel 3.2: Belangrijkste conclusie uit de vraaggesprekken met team handhaving, beleidsmedewerkers en de buitendienst

4 Resultaten

In het voorgaande hoofdstuk zijn de ervaringen van medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie met het hondenbeleid beschreven. Dit biedt inzicht in de uitvoering van het beleid, de effecten van verschillende maatregelen, de ervaringen binnen de organisatie en de belangrijkste verbeterpunten voor de toekomst.

In dit hoofdstuk richten we ons op de parameters die inzicht geven in de behaalde resultaten de afgelopen jaren. Belangrijke informatiebronnen hierbij zijn de (beeld)kwaliteitsmetingen en de meldingen met betrekking tot overlast door honden(poep). Daarnaast is het essentieel om te begrijpen hoe onze inwoners het hondenbeleid ervaren en welke verbeterpunten zij zien. De uitkomsten van een gemeentebrede enquête onder onze inwoners geven waardevolle inzichten.

4.1 Inwonersenquête

Om inzicht te krijgen in wat inwoners van het huidige hondenbeleid vinden, of zij overlast ervaren door honden(poep) en wat er volgens hen beter kan, is er gemeentebreed een inwonersenquête uitgevoerd. De enquête is verstuurd aan alle panelleden van TipGeldrop-Mierlo en met een openbare link verspreid via verschillende (sociale) mediakanalen, waaronder de gemeentelijke website.

Gedurende een periode van drie weken (19 mei t/m 9 juni 2024) hebben inwoners de gelegenheid gekregen om de enquête in te vullen. In totaal hebben 531 respondenten aan het onderzoek deelgenomen. Alle deelnemers hebben de vragenlijst anoniem ingevuld. Van de respondenten is enkel bekend of zij wel of geen hondenbezitter zijn en in welke wijk zij wonen. De resultaten zijn, waar relevant, op basis van deze indeling geanalyseerd.

De resultaten van de enquête zijn onder te verdelen in de volgende onderwerpen:

- Overlast door honden(poep) & handhaving;
- Kennis van de regelgeving;
- Ideeën voor toekomstig beleid;
- Communicatie.

Hieronder worden de belangrijkste conclusies per onderwerp beschreven. De volledige rapportage met alle resultaten van de inwonersenquête is opgenomen in bijlage I.

4.1.1 Overlast door honden(poep) & handhaving

Uit de inwonersenquête blijkt dat hondenpoep de grootste bron van overlast is voor inwoners. Ruim twee derde van de inwoners (68%), vooral niet-hondenbezitters, ervaart (veel) hinder door hondenpoep (figuur

4.1). De meeste overlast wordt ervaren op wandelpaden en stoepen, waar 77% van de inwoners hier last van heeft. Inwoners geven aan de meeste behoefte te hebben aan handhaving op wandelpaden en de stoep. Ook de buiten- en natuurgebieden, de omgeving rondom scholen en speeltuinen en grasvelden in de buurt van woningen worden als probleemgebieden genoemd.

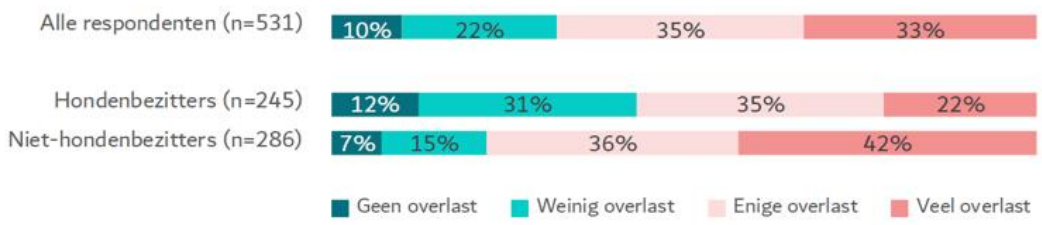

Figuur 4.1: Mate waarin inwoners overlast door de aanwezigheid van hondenpoep ervaren

4.1.2 Kennis van de regelgeving

De ruime meerderheid van de inwoners kent de algemene opruim- en aanlijnplicht en de regels die gelden in de uitzonderingsgebieden (hondenuitlaatstroken en -routes, speel- en loslooptterreinen en verbodsgebieden). Kanttekening hierbij is dat inwoners aangeven dat de uitzonderingsgebieden in de praktijk onduidelijk zijn aangegeven, omdat er te weinig paaltjes staan, de paaltjes niet goed zichtbaar zijn of dat de symbolen op de palen niet duidelijk aangeven of er een opruimplicht geldt.

Ook de locatie van de hondenvoorzieningen wordt soms als onduidelijk en verwarrend ervaren. Zo geeft één van de respondenten als voorbeeld: “Links is aangelijnd of verboden en dan aan de andere zijde vrij loslopen”. Hierdoor weten inwoners niet in welk uitzonderingsgebied ze zich bevinden en welke regels daar dus gelden.

4.1.3 Ideeën voor toekomstig beleid

In de enquête zijn vragen opgenomen om ideeën voor het (eventuele) nieuwe hondenbeleid aan de inwoners voor te leggen en de inwoners ook de ruimte te bieden om hun ideeën met de gemeente te delen.

4.1.3.1 Algemene aanlijnplicht

Het overgrote deel van de respondenten, met name niet-hondenbezitters, vinden het een (heel) goed idee om gemeentebreed (behalve op de daarvoor aangewezen gebieden) een aanlijnplicht te hanteren. Bijna de helft van de hondenbezitters (45%) heeft echter wel behoefte om hun hond vrij rond te kunnen laten lopen. Hondenbezitters zien in de toekomst dan ook graag meer afgebakende speel- en loslooptterreinen in de gemeente.

4.1.3.2 Algemene opruimplicht

Een algemene opruimplicht wordt ook door het overgrote deel van de respondenten als een (heel) goed idee beschouwd. De huidige uitlaatroutes- en stroken, waar de hondenpoep niet opgeruimd hoeft te worden, zijn niet gewenst in de woonwijken. Eén van de respondenten geeft aan: “Geen uitlaatstroken of

uitlaatroutes bij groenstroken die grenzen aan tuinen/woningen, omdat er veel stank- en poepoverlast is (anonieme respondent)". Het niet toepassen van een opruimplicht zorgt op deze plekken voor overlast.

4.1.3.3 Hondenpoepzakjes

Bijna de helft van de hondenbezitters is (heel) tevreden over de hondenpoepzakjes in de gemeente. De inwoners die niet tevreden zijn, geven als voornaamste reden dat er te weinig dispensers en afvalbakken aanwezig zijn. Inwoners hebben behoefte aan meer afvalbakken en dispensers. Het afschaffen van de gratis hondenpoepzakjes wordt door de ruime meerderheid van zowel de hondenbezitters als niet-hondenbezitters als een slecht idee beschouwd.

4.1.4 Communicatie

Inwoners kunnen overlast van honden(poep) melden via de website van de gemeente of de app 'MijnGemeente'. Twee derde van de inwoners (67%), met name niet-hondenbezitters, is echter niet op de hoogte van de mogelijkheid om overlast door honden(poep) online te melden.

4.2 Meldingen

Uit de inwonersenquête komt naar voren dat een groot deel van de inwoners van de gemeente Geldrop-Mierlo overlast ervaart door honden(poep) en behoefte heeft aan veranderingen in het huidige hondenbeleid en bijbehorende regelgeving. Inwoners kunnen een melding maken wanneer zij overlast ervaren door honden(poep) of andere zaken met betrekking tot het hondenbeleid willen melden. Dit kan via de app 'MijnGemeente' of het meldformulier op de gemeentelijke website. Het aantal meldingen met betrekking tot overlast door honden(poep) en het hondenbeleid dat de gemeente jaarlijks ontvangen heeft in de periode 2021 tot en met 2023 is weergegeven in tabel 4.2.

	2021	2022	2023
Aantal meldingen m.b.t. hondenoverlast	211	142	150

Tabel 4.2: Aantal meldingen met betrekking tot overlast door honden(poep) en het hondenbeleid t in 2021 tot en met 2023

Aan de meldingsregistratie is te zien dat er gemiddeld 3 meldingen per week binnenkomen. Het aantal meldingen in 2022 en 2023 is aanzienlijk lager dan het aantal meldingen in 2021. Dit verschil kan worden verklaard door de coronaperiode. Door de lockdowns waren mensen meer thuis en gingen zij vaker wandelen met hun honden. Dit leidde tot een stijging van het aantal meldingen. Het aantal meldingen is in 2022 en 2023, na de lockdown, weer genormaliseerd.

In januari 2025 stapt de gemeente over op de app 'BuitenBeter'. In tegenstelling tot het huidige systeem biedt deze app de mogelijkheid om meldingen te categoriseren op type. Een nadere analyse van de meldingen was tot op heden nog beperkt doordat er bij het archiveren van de meldingen geen onderscheid gemaakt wordt in het type melding (bv. hondenpoep of loslopende honden). De oorzaak van een afname/toename in het aantal meldingen is daardoor lastig vast te stellen. Bovendien maakt het categoriseren van meldingen het eenvoudiger om analyses te maken van trends en probleemgebieden, waardoor gerichte maatregelen genomen kunnen worden.

4.3 Beeldkwaliteitsmetingen

Een andere methode om de aanwezigheid van hondenpoep inzichtelijk te maken, zijn de resultaten van de beeldkwaliteitsmetingen. Om een beeld te krijgen van de kwaliteit van het onderhoud van de openbare ruimte wordt meermaals per jaar een beeldkwaliteitsmeting uitgevoerd in de gemeente Geldrop-Mierlo. De kwaliteitsmeting wordt uitgevoerd aan de hand van de beeldsystematiek ontwikkeld door CROW. In de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) heeft CROW voor verschillende objecten in de openbare ruimte beeldmeetlatten opgenomen. Iedere beeldmeetlat bestaat uit vijf verschillende onderhoudsniveaus: A+, A, B, C en D-niveau. De niveaus variëren van een zeer hoge onderhoudskwaliteit (A+) tot een zeer lage onderhoudskwaliteit (D).

In de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) zijn diverse beeldmeetlatten opgenomen, waaronder enkele die betrekking hebben op uitwerpselen, oftewel hondenpoep. Het ambitieniveau (streefwaarde) voor deze beeldmeetlatten is in de gemeente Geldrop-Mierlo een B-kwaliteit, met uitzondering van de centrumgebieden waar het ambitieniveau een A-kwaliteit is. Bij de beeldkwaliteitsmetingen wordt beoordeeld of de aanwezigheid van hondenpoep voldoet aan het ambitieniveau (score is hoger of gelijk aan het ambitieniveau) of dat er sprake is van een afwijking op het ambitieniveau (score lager dan het ambitieniveau).

4.3.1 Resultaat 2024

In het tweede kwartaal van 2024 zijn er beeldkwaliteitsmetingen uitgevoerd om een objectief beeld te krijgen van de aanwezigheid van hondenpoep in de openbare ruimte. Het resultaat van deze metingen dient als input bij de evaluatie op het hondenbeleid.
Uit de meetresultaten (figuur 4.3) blijkt dat de mate waarin er hondenpoep aanwezig is in de openbare ruimte over het algemeen voldoet aan het ambitieniveau (streefwaarde). Op slechts 2% van de grasvelden en bermen is er sprake van een score lager dan het ambitieniveau, waarbij er dus meer hondenpoep aanwezig is dan gewenst.

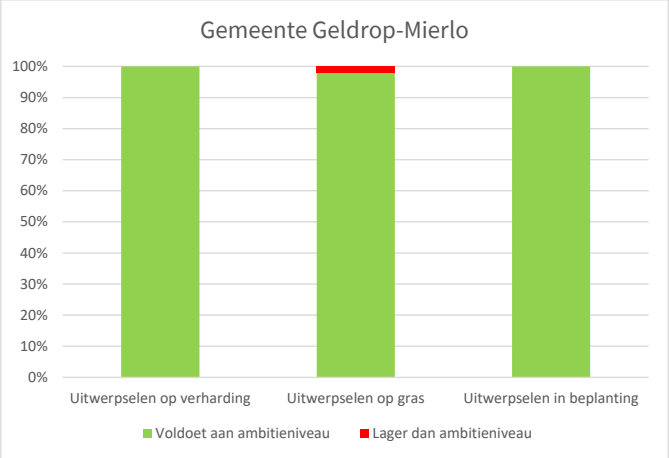

Figuur 4.3: meetresultaat 'hondenpoep' Geldrop-Mierlo, 2024

Als verdieping op de meetresultaten is er eveneens gekeken naar de mate waarin hondenpoep aanwezig is in de verschillende buurten, zie figuur 4.4. Ook hier geldt dat er in alle buurten nauwelijks sprake is van hondenpoep in de openbare ruimte. Uitzondering hierop is Gijzenrooij waar op 8% van de meetlocaties de aanwezigheid van hondenpoep niet voldoet aan het ambitieniveau. Dit kan mogelijk komen doordat deze wijk de overgang vormt tussen de woonwijken en het buitengebied, waardoor hondenbezitters minder toezicht ervaren en minder strikt omgaan met de opruimplicht.

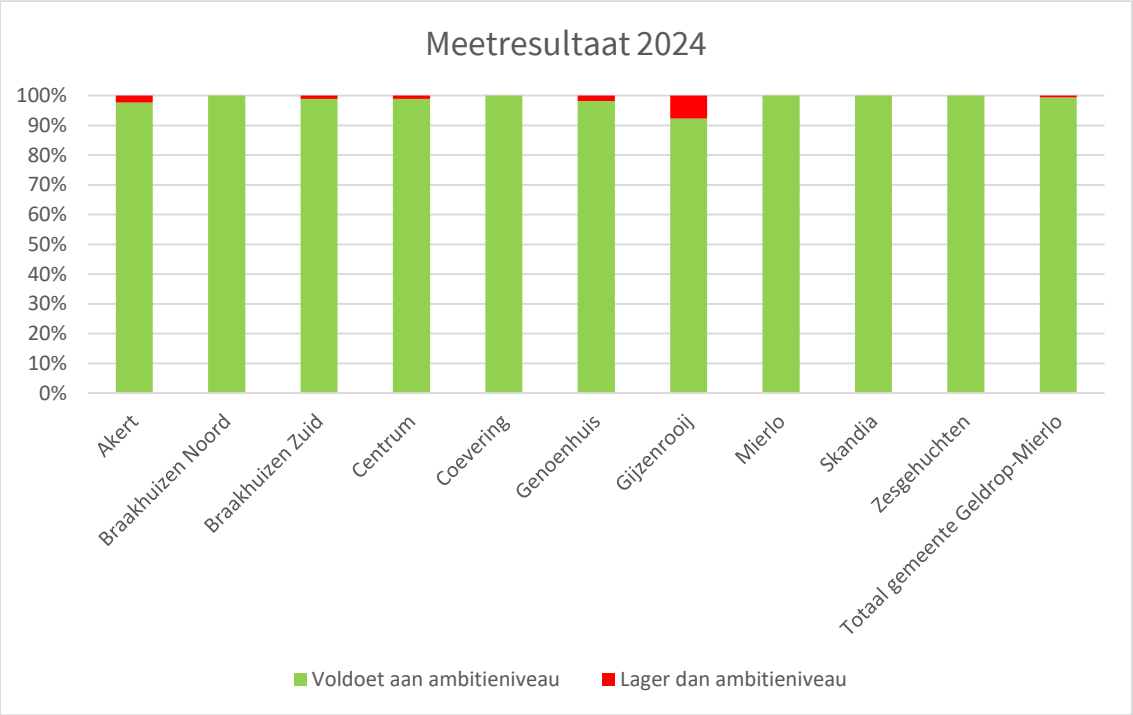

Figuur 4.4: meetresultaat 'hondenpoep' per buurt, 2024

Op basis van de meetresultaten uit het tweede kwartaal in 2024 kan geconcludeerd worden dat de mate waarin hondenpoep aanwezig is in de openbare ruimte voldoet aan het ambitieniveau. Ingrijpen door het toepassen van extra maatregelen (bv. extra inzet hondenpoepzuiger) is niet nodig.

Het is belangrijk om te vermelden dat op basis van de meetresultaten uit 2024 niet geconcludeerd kan worden dat inwoners ten onrechte overlast melden door hondenpoep. Met uitzondering van het centrum is het ambitieniveau in de gemeente Geldrop-Mierlo een B-kwaliteit. Dit betekent in de praktijk dat er op verhardingen (bv. wandel- en fietspaden) en grasvelden maximaal 2 uitwerpselen per 100 m2 aanwezig mogen zijn en in beplantingsvakken zijn dit maximaal 5 uitwerpselen per 100 m2. Uit onderzoek blijkt dat hondenpoep één van de grootste bronnen van ergernis is bij inwoners, dus zelfs als de mate waarin hondenpoep aanwezig is in de openbare ruimte zeer gering is, bijvoorbeeld bij een B-kwaliteit, kan dit nog steeds leiden tot overlast.

4.3.2 Meetresultaten 2020 t/m 2022

De periode waarin de beeldmeetlatten met betrekking tot hondenpoep zijn gemeten in 2024 betreft 2 maanden en geeft om die reden geen representatief beeld. Een langere periode waarin beeldkwaliteitsmetingen worden uitgevoerd is nodig om een representatiever beeld te krijgen.
Om het meetresultaat van 2024 te toetsen, is deze vergeleken met de meetresultaten uit 2020 t/m 2022. In 2023 zijn geen metingen met betrekking tot hondenpoep uitgevoerd.

In de periode 2020 t/m 2022 zijn drie beeldmeetlatten met betrekking tot hondenpoep beoordeeld: hondenpoep in gras- en kruidachtigen, hondenpoep in beplanting en hondenpoep op verharding. In figuur 4.5 wordt het percentage metingen dat voldoet aan het ambitieniveau weergegeven. Hierbij valt op dat de beeldmeetlat voor uitwerpselen op gras- en kruidachtigen (bv. grasvelden en bermen) aanzienlijk lager scoort dan de andere twee beeldmeetlatten.

Met name in 2022 is een sterke afname in de goedkeuringspercentages zichtbaar, wat te wijten is aan een wijziging in het maaibeleid. Een aantal hondenuitlaatstroken werd omgevormd tot bermen met opruimplicht. Beperkte communicatie over deze verandering heeft geleid tot een verhoogde aanwezigheid van hondenpoep. Dit probleem is inmiddels hersteld, zoals blijkt uit de situatie in 2024, waar nauwelijks nog sprake is van afkeur (zie figuur 4.3).

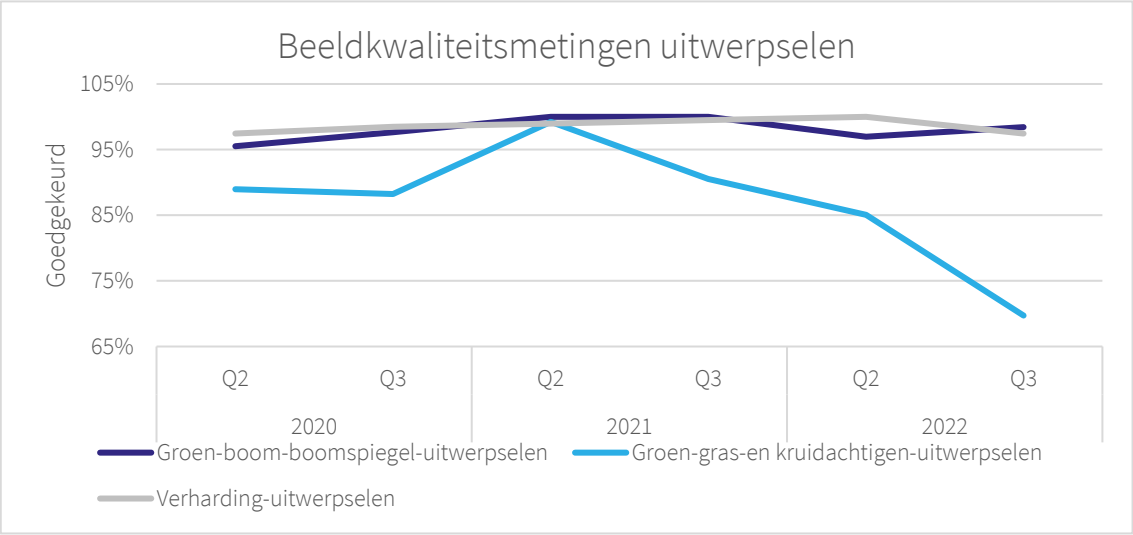

Figuur 4.5: Resultaten beeldkwaliteitsmetingen m.b.t. hondenpoep in de periode 2020 tot en met 2022

Het resultaat van de metingen 2020 t/m 2022 sluit aan bij het resultaat van de meting in 2024. Over het algemeen geldt het volgende:

- De kwaliteitsmetingen met betrekking tot hondenpoep voldoen aan het ambitieniveau (streefwaarde);
- Hondenpoep ligt voornamelijk in grasvelden en bermen (gras- en kruidachtigen), waarbij er soms sprake is van een score lager dan het ambitieniveau.

4.4 Conclusie

Uit de inwonersenquête blijkt dat veel inwoners van Geldrop-Mierlo hinder ondervinden van honden(poep) en behoefte hebben aan veranderingen in het hondenbeleid. De belangrijkste verbeterpunten zijn:

- Inzet handhaving bij probleemgebieden (bv. rondom scholen);
- Eenduidige regels (bv. beide kanten voetpad hetzelfde beleid);
- Betere aanduiding van de uitzonderingsgebieden, zoals verbods- en uitlaatgebieden;

- Toepassen van algemene aanlijn- en opruimplicht;
- Voldoende ruimte bieden om honden los te laten lopen;
- Geen hondenuitlaatstroken in woongebieden en/of in de buurt van woningen;
- Meer afvalbakken en hondendispenser plaatsen;
- Inwoners bewust maken van de mogelijkheid tot het melden van overlast door honden(poep).

De beschikbare data over de meldingen met betrekking tot overlast door honden(poep) en de objectieve beeldkwaliteitsmetingen bieden op dit moment nog onvoldoende informatie om bijvoorbeeld probleemgebieden in beeld te brengen. Mocht dit in de toekomst gewenst zijn, dan is het nodig om:

- Bij de registratie van meldingen onderscheid te maken naar o.a. de aard van de melding (bv. hondenpoep of blaffende honden) en de locatie;
- De representativiteit van de beeldkwaliteitsmetingen te vergroten door deze gedurende een langere periode met een vaste frequentie (bv. 1x per maand/kwartaal) uit te voeren.

Uit de objectieve metingen blijkt dat de mate waarin hondenpoep aanwezig is in de openbare ruimte voldoet aan het ambitieniveau (streefwaarde). Op enkele plekken in de grasvelden en bermen is er sprake van een score lager dan het ambitieniveau.

Het aantal meldingen is sinds 2021 afgenomen naar 140 tot 150 per jaar. Gemiddeld zijn dit 3 meldingen per week.

5 Landelijke trends en ontwikkelingen

In Nederland zijn verschillende trends zichtbaar in de ontwikkeling van het gemeentelijk hondenbeleid. De trends zijn gericht op zowel het verbeteren van het welzijn van honden als het minimaliseren van overlast voor de gemeenschap. Dit hoofdstuk belicht drie belangrijke trends: de afschaffing van hondenbelasting, de behoefte aan losloopgebieden en de intensivering van voorlichtingscampagnes voor hondenbezitters. Deze trends geven inzicht in hoe andere (buur)gemeenten inspelen op de behoeften van zowel de honden en de hondenbezitters en inzetten op het vergroten van de bewustwording en het verantwoordelijkheidsgevoel.

5.1 Hondenbelasting

In Nederland is een duidelijke trend zichtbaar waarbij steeds meer gemeenten de hondenbelasting afschaffen. In 2024 heffen 121 van de 342 gemeenten hondenbelasting. Dat zijn 11 gemeenten minder dan het jaar ervoor. Deze daling is al een aantal jaar zichtbaar. Tien jaar geleden werd hondenbelasting nog door meer dan 70 procent van de gemeenten geïnd. Inmiddels is in 65% van de gemeente de hondenbelasting volledig afgeschaft. Vooral in het noorden en oosten van het land zijn hondenbezitters inmiddels vrijgesteld van deze belasting. Ook in de omgeving van Geldrop-Mierlo bevinden zich verschillende gemeenten die de hondenbelasting hebben afgeschaft. Voorbeelden hiervan zijn de gemeenten Best (2013), Baarle-Nassau (2019) en Sint-Michielsgestel (2019). De gemeente Geldrop-Mierlo is één van de 121 gemeenten (35%) in Nederland die in 2024 nog steeds hondenbelasting heffen.

Een belangrijke reden voor het afschaffen van de hondenbelasting is de inefficiëntie van deze heffing. Een significant deel van de inkomsten uit de hondenbelasting wordt vaak gebruikt voor de administratie en handhaving van de belasting zelf. Daarnaast verdwijnen de opbrengsten van de hondenbelasting vaak in de algemene middelen. Dit zorgt voor onvrede onder hondenbezitters. Hondenbezitters voeren steeds vaker druk uit op gemeenten om de belasting af te schaffen. Ze zien de belasting als een oneerlijke last die hen benadeelt zonder dat ze hier specifieke voordelen voor terugzien.

5.2 Losloopgebieden

Er is een groeiende aandacht voor het creëren van losloopgebieden waar honden vrij rond kunnen lopen. Deze gebieden zijn belangrijk voor het welzijn van honden, omdat ze daar hun energie kwijt kunnen en sociaal contact hebben met andere honden. In sommige losloopgebieden zijn daarnaast speeltoestellen aanwezig om behendigheidsoefeningen met de hond te kunnen doen. Ook in buurgemeenten van Geldrop-Mierlo zoals de gemeenten Helmond en Valkenswaard zijn dergelijke losloopgebieden te vinden. Het verschilt per gemeente of er in de losloopgebieden een opruimplicht geldt.

In de gemeente Geldrop-Mierlo bevinden zich een aantal omheinde losloop- en speelterreinen. Op deze plekken mogen honden vrij loslopen. Uit de vraaggesprekken en de inwonersenquête komt naar voren dat de behoefte aan deze plekken groot is onder de inwoners van de gemeente Geldrop-Mierlo. Zij zien het liefst nog meer van dit soort plekken.

5.3 Voorlichting

Gemeenten zetten steeds meer in op het voorlichten van hondenbezitters. Deze ontwikkeling is erop gericht om meer bewustzijn en verantwoordelijkheid onder hondenbezitters te creëren. De voorlichting vindt op verschillende manieren plaats. Zo maken gemeenten steeds meer gebruik van digitale middelen zoals apps en sociale media om hondenbezitters te informeren over de beleidsregels en de aanwezige voorzieningen. Door deze digitalisering wordt de informatie toegankelijker en kunnen hondenbezitters snel en eenvoudig de benodigde informatie vinden.

Daarnaast is er een groeiende aandacht voor de milieu- en gezondheidsimpact van hondenpoep. Voorlichtingscampagnes benadrukken het belang van het opruimen van hondenpoep om de gezondheid van mens en dier te beschermen en de leefomgeving schoon te houden. Een goed voorbeeld van dergelijke voorlichting is de folder van de gemeente Nuenen. Deze folder bevat niet alleen informatie over de regels met betrekking tot het uitlaten van honden in de gemeente, maar belicht ook de gevaren voor vee wanneer zij hondenpoep binnenkrijgen. Dit om het bewustzijn onder hondenbezitters te vergroten.

In het hondenbeleid van de gemeente Geldrop-Mierlo wordt weinig aandacht besteed aan voorlichting om het bewustzijn en de verantwoordelijkheid onder hondenbezitters te vergroten. Het beleid is voornamelijk gericht op het faciliteren van de hondenbezitter en het voorkomen van overlast door bijvoorbeeld de hondenpoep op te ruimen met een hondenpoepzuiger. Er wordt daardoor weinig verantwoordelijkheid bij de hondenbezitters gelegd.

5.4 Conclusie

Het hondenbeleid van de gemeente Geldrop-Mierlo wijkt af van de landelijke trends. In tegenstelling tot de meeste gemeenten in Nederland heft de gemeente nog steeds hondenbelasting. Daarnaast wordt er in het hondenbeleid weinig aandacht besteed aan voorlichting om het bewustzijn en de verantwoordelijkheid onder hondenbezitters te vergroten. Het beleid is met name gericht op het faciliteren van inwoners met onder andere een hondenpoepzuiger. Enkel op het gebied van loslooperterreinen sluit het huidige hondenbeleid aan op de landelijke trend.

6 Conclusies en aanbevelingen

Dit rapport betreft een evaluatie van het hondenbeleid in de gemeente Geldrop-Mierlo. Ten behoeve van de evaluatie zijn vraaggesprekken gehouden met betrokken medewerkers uit de interne organisatie, is er een enquête onder inwoners van de gemeente afgenomen, zijn beeldkwaliteitsmetingen en meldingen geanalyseerd en is gekeken naar de landelijke ontwikkelingen in het hondenbeleid.

De bevindingen uit de evaluatie resulteren op een eenduidige conclusie: ***het hondenbeleid kan beter en moet dus anders***. Dit hoofdstuk schetst op basis van het evaluatieproces de belangrijkste uitgangspunten voor het nieuw op te stellen hondenbeleid, de maatregelen die nodig zijn om dit te bereiken en het effect op de financiële middelen en de hondenbelasting.

6.1 Visie op het hondenbeleid

Het doel van het huidige hondenbeleidsplan is het minimaliseren van overlast door honden(poep) en honden voldoende ruimte bieden om te kunnen rennen en spelen. De algemene opruimplicht samen met de inzet van de hondenpoepzuiger, het plaatsen van de dispensers met hondenpoepzakjes en de inzet van handhaving zorgen ervoor dat overlast door honden(poep) zoveel mogelijk voorkomen wordt. De hondenlosloopgebieden en de omheinde speel- en losloopterreinen bieden ruimte aan honden om los te kunnen lopen of rennen.

Het nieuwe hondenbeleidsplan richt zich op het welzijn van de honden en legt de nadruk op een actieve rol van hondenbezitters in het voorkomen van overlast door honden(poep). De belangrijkste wijziging ten opzichte van het huidige hondenbeleidsplan is dat de nadruk ligt op de verantwoordelijkheid van de hondenbezitters en gedragsverandering door communicatie, campagnes, heldere en eenduidige regelgeving en het faciliteren van hondenbezitters in bijvoorbeeld het aanbod aan hondenpoepzakjes. Door het blijven aanbieden van voldoende ruimte waar honden los kunnen lopen en rennen, is er aandacht voor de behoeften van onze inwoners en het welzijn van de honden.

6.2 Uitgangspunten

De resultaten uit de evaluatie van het huidige hondenbeleid zijn vertaald naar uitgangspunten voor het (eventueel) nieuw op te stellen hondenbeleidsplan, namelijk;

- Communicatie gericht op bewustwording en gedragsverandering;
- Eenvoudigere regelgeving met een algemene aanlijn- en opruimplicht en 2 uitzonderingsgebieden;
- Aanbieden van voldoende afvalbakken met dispensers voor hondenpoepzakjes;
- Databeheer is op orde;
- Registratie en analyse van meldingen m.b.t. overlast door honden(poep);

- Structurele metingen om inzicht te krijgen in (eventuele) probleemgebieden;
- Samenwerking beleid, communicatie, handhaving en beheer.

Communicatie

Effectieve communicatie kan een belangrijke rol spelen in het bevorderen van bewustwording en het stimuleren van gedragsverandering bij hondenbezitters om overlast door hondenpoep te verminderen. Door het gebruik van duidelijke en aansprekende boodschappen maken we hondenbezitters bewust van de impact die hondenpoep heeft op de omgeving en onze inwoners. Dit bereiken we bijvoorbeeld met voorlichtingscampagnes, informatieve borden en sociale mediaberichten die niet alleen wijzen op de verantwoordelijkheden van hondenbezitters, maar ook op de gezondheids- en milieuvoordelen van het opruimen van hondenpoep.

Regelgeving

Het huidige hondenbeleidsplan van de gemeente Geldrop-Mierlo omvat een algemene aanlijn- en opruimplicht met 4 uitzonderingsgebieden: hondenuitlaatstroken, hondenuitlaatroutes, omheinde speel- en losloopterreinen en verbodsgebieden. De vele uitzonderingsregels en onduidelijke gebiedsaanduiding in de openbare ruimte zorgen voor verwarring bij zowel inwoners als medewerkers van de gemeente. Er is dan ook een sterke behoefte aan eenvoudigere en eenduidige regelgeving die voor iedereen duidelijk is.

In een nieuw hondenbeleidsplan zien inwoners graag dat de hondenuitlaatstroken en -routes, waar geen opruimplicht geldt, worden afgeschaft. Ondanks de wekelijkse inzet van de hondenpoepzuiger door het bedrijf Senzer, blijft de overlast van geur en de aanwezigheid van hondenpoep een probleem. De speel- en losloopgebieden, waar geen aanlijnplicht maar wel een opruimplicht geldt, sluiten daarentegen wel goed aan op de wensen van de inwoners. Er is een grote behoefte aan ruimte waar honden vrij kunnen rennen en spelen.

Een algemene opruim- en aanlijnplicht met slechts één uitzonderingsgebied waarin geen aanlijnplicht geldt, de omheinde speel- en losloopgebieden, biedt de ideale situatie voor zowel inwoners als medewerkers van de gemeente. Hierbij blijven de verbodsgebieden, die niet betreden mogen worden door honden, gehanteerd.

Afvalbakken en dispensers

Het plaatsen van afvalbakken met dispensers voor hondenpoepzakjes op strategische locaties in de openbare ruimte draagt bij aan het verminderen van hondenpoepoverlast. Deze voorzieningen maken het voor hondenbezitters gemakkelijker en toegankelijker om verantwoordelijkheid te nemen voor hun hond. De aanwezigheid van zowel afvalbakken als gratis poepzakjes verlaagt de drempel voor opruimgedrag, doordat het benodigde materiaal direct beschikbaar is. Bovendien dient de zichtbaarheid van deze dispensers als een constante herinnering aan het opruimen van hondenpoep en stimuleert het verantwoord gedrag onder hondenbezitters. Dit leidt tot een schonere, gezondere en aangenamere leefomgeving voor iedereen.

Databeheer

Goed databeheer, zoals het registreren van hondenlosloopvelden en afvalbakken, levert een belangrijke bijdrage aan het goed functioneren van het hondenbeleid. Actuele kaarten, met daarop onder andere de locaties van de omheinde speel- en losloopgebieden en afvalbakken, bieden inzicht in het hondenbeleid voor zowel inwoners als medewerkers.

Door informatie over bijvoorbeeld de omheinde speel- en losloopgebieden en afvalbakken met dispensers toegankelijk te maken via kaarten of apps, kunnen hondenbezitters eenvoudig de juiste plekken vinden. Zo weten ze waar zij hun hond kunnen laten rennen en spelen en waar ze hondenpoep eenvoudig kunnen opruimen. Dit bevordert het gebruik van de speel- en losloopgebieden en maakt het opruimen van hondenpoep gemakkelijker.

Daarnaast ondersteunt het verzamelen en analyseren van gegevens over het hondenbeleid effectief beheer en onderhoud. Actuele kaarten geven inzicht in het aantal en de locaties van afvalbakken, wat cruciaal is voor het ledigen ervan. Bovendien helpt de data bij het identificeren van knelpunten. Door meldingen en resultaten van beeldkwaliteitsmetingen te vergelijken met de locaties van voorzieningen, ontstaat bijvoorbeeld inzicht in gebieden waar extra voorzieningen nodig zijn.

Meldingen

Het registreren van meldingen van inwoners op basis van de aard en locatie van overlast is een effectieve strategie om overlast door honden(poep) aan te pakken. Door meldingen systematisch te verzamelen en te analyseren, krijgt de gemeente inzicht in hotspots waar veel overlast plaatsvindt. Op basis van deze data kunnen gerichte maatregelen worden genomen, zoals het plaatsen van extra afvalbakken, het intensiveren van handhaving of het uitvoeren van voorlichtingscampagnes in specifieke gebieden. Bovendien creëert een meldsysteem bewustwording onder hondenbezitters, door het monitoren van hun gedrag, wat kan aanzetten tot verantwoordelijk gedrag.

De gemeente is bezig met de overstap naar het meldsysteem van BuitenBeter, waarbij inwoners via een app op een laagdrempelige manier meldingen kunnen maken. Belangrijk aandachtspunt bij de inrichting van het meldsysteem is dat het mogelijk is om binnen dit platform inzicht te krijgen in meldingen met betrekking tot overlast door honden, de aard van de melding (bv. hondenpoep of blaffende honden) en de locatie.

Beeldkwaliteitsmetingen

Het meten van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan het opruimen van hondenpoep door hondenbezitters. Door regelmatig beeldkwaliteitsmetingen uit te voeren, ontstaat er inzicht in locaties waar veel hondenpoep voorkomt. Op basis van deze gegevens kunnen gerichte maatregelen worden genomen, zoals het plaatsen van extra afvalbakken met dispensers, gerichte handhaving of voorlichting aan hondenbezitters in specifieke wijken. Daarnaast verhoogt het zichtbaar meten van beeldkwaliteit de bewustwording onder hondenbezitters, wat hen kan stimuleren hun verantwoordelijkheid te nemen en bij te dragen aan een schone omgeving.

Samenwerking

Een effectieve aanpak van overlast door hondenpoep vereist nauwe samenwerking tussen beleid, communicatie, handhaving en beheer (de buitendienst). Beleid is essentieel voor het opstellen van duidelijke regels en richtlijnen rondom hondenbezit en -uitlaatgedrag. Communicatie speelt een cruciale rol in het informeren en bewustmaken van hondenbezitters over hun verantwoordelijkheden. Handhaving zorgt voor naleving van regels door toezicht te houden en boetes uit te delen waar nodig. Beheer is verantwoordelijk voor de praktische aspecten, zoals het plaatsen en onderhouden van de afvalbakken. Door deze disciplines goed op elkaar af te stemmen, ontstaat een geïntegreerde en doeltreffende aanpak die zowel preventief als reactief werkt, wat uiteindelijk leidt tot een schonere en prettigere leefomgeving voor iedereen.

6.3 Financiële middelen

De gemeente Geldrop-Mierlo heft hondenbelasting, waarbij hondenbezitters in 2024 per hond € 55,44 betalen. In 2024 zijn er 4.238 honden geregistreerd in onze gemeente. Dit resulteert in € 234.955 aan inkomsten vanuit de hondenbelasting.

De hondenbelasting is een doelbelasting, waarbij de inkomsten zijn bestemd om uitvoering te geven aan het hondenbeleid. In onze gemeente is het overgrote deel van de inkomsten bestemd voor de inzet van Senzer, de hondenpoepzuiger. De inzet van Senzer bedraagt ongeveer € 175.000 per jaar. Het resterende bedrag van ongeveer €60.000 wordt besteed aan het legen van prullenbakken, bijvullen van dispensers, onderhoud van gebiedspaaltjes, het maaien van hondenvoorzieningen, extra inzet van team handhaving en de buitendienst en de administratie van de hondenbelasting. Eventueel resterend budget gaat naar een ‘reservepotje’.

Nieuw hondenbeleidsplan

Het advies is om in 2025 op basis van de resultaten uit de evaluatie van het huidige hondenbeleidsplan een nieuw hondenbeleidsplan op te stellen. De kosten voor het opstellen van een nieuw hondenbeleidsplan financieren we uit de inkomsten van de hondenbelasting in 2025 en het opgebouwde budget uit het reservepotje gekoppeld aan de hondenbelasting.

Eenmalige investeringen

Het nieuw op te stellen hondenbeleidsplan geeft inzicht in de financiële middelen om hier uitvoering aan te geven. Hierbij maakt het hondenbeleidsplan onderscheid naar eenmalige investeringen en de structurele middelen voor het dagelijks beheer en onderhoud (exploitatie). Eenmalige investeringen zijn nodig voor de overgang van het oude hondenbeleidsplan naar het nieuwe hondenbeleidsplan. Dit betekent bijvoorbeeld dat we bestaande voorzieningen moeten verwijderen of verplaatsen en nieuwe voorzieningen moeten plaatsen, we de beheerdata moeten actualiseren in ons beheersysteem Geovisia en het meldsysteem moeten optimaliseren. Het nieuw op te stellen hondenbeleidsplan geeft inzicht in de eenmalige maatregelen, de benodigde financiële middelen en de dekking.

Hondenbelasting

De opbrengst vanuit de hondenbelasting gebruiken we voor de inzet van de hondenpoepzuiger door Senzer en voor het dagelijks beheer en onderhoud van de verschillende voorzieningen, zoals afvalbakken en de gebiedspaaltjes.

Met de nieuwe regelgeving is de inzet van de hondenpoepzuiger door Senzer niet meer nodig, omdat er geen gebieden meer zijn waar hondenbezitters de hondenpoep mogen laten liggen. Dit levert een besparing op van ongeveer € 175.000 per jaar. Daarentegen vraagt het nieuwe hondenbeleidsplanbeleid wel om extra afvalbakken en dispensers, meer speel- en loslooopterreinen en een grotere inzet van de afdeling communicatie en het team handhaving. De bijkomende kosten voor het ledigen van meer afvalbakken, het bijvullen van de hondenpoepdispensers, het onderhouden van de nieuwe voorzieningen en de extra inzet vanuit communicatie en handhaving zijn structureel.

- Inzet Senzer € 175.000
+ Extra afvalbakken, dispensers, onderhoud van de speel- en loslooopterreinen, communicatie en handhaving

Het nieuwe hondenbeleidsplan zal inzicht geven in de opbouw van de kosten, gebaseerd op de uitgangspunten van zowel het huidige als het nieuwe beleid. Naar verwachting zullen de structurele kosten in het nieuwe hondenbeleidsplan lager uitvallen, omdat de extra inzet voor bijvoorbeeld het legen en onderhouden van meer afvalbakken minder financiële middelen vereist dan de huidige kosten voor het gebruik van de hondenpoepzuiger.

De verwachte afname van de benodigde financiële middelen heeft gevolgen voor de hondenbelasting. Hiervoor stellen we twee scenario's voor: het afschaffen van de hondenbelasting of het verlagen van de hondenbelasting. Het effect van beide scenario’s op de begroting staan hieronder nader toegelicht.

Scenario 1: Afschaffing van de hondenbelasting

In lijn met de landelijke ontwikkelingen kan de gemeente besluiten om de hondenbelasting af te schaffen. Hiermee vervalt een specifieke bron van inkomsten. Dit betekent dat de structurele kosten die gepaard gaan met het nieuwe hondenbeleid vanuit de eigen middelen moeten worden bekostigd. De gemeente zal binnen haar begroting ruimte moeten vinden om deze terugkerende kosten te dekken, zonder dat daarbij beroep wordt gedaan op hondenbezitters.

Scenario 2: Verlaging van de hondenbelasting

De structurele kosten van het nieuwe hondenbeleidsplan zijn lager dan de structurele kosten bij het huidige hondenbeleidsplan, met name door het wegvallen van de inzet van de hondenpoepzuiger. Hierdoor is een deel van de inkomsten uit de hondenbelasting niet langer nodig om de kosten van het hondenbeleid te kunnen dekken. Deze besparing biedt de mogelijkheid om de hondenbelasting te verlagen. Het nieuwe hondenbeleidsplan geeft inzicht in de exacte besparing en verlaging van de hondenbelasting middels een gedetailleerde berekening van de huidige en toekomstige structurele kosten. Hierbij worden alle kosten en inkomsten zorgvuldig met elkaar afgewogen.

Bijlagen

Bijlage 1 Inwonersenquête

Om inzicht te krijgen in wat de inwoners van de gemeente Geldrop-Mierlo van het huidige hondenbeleid vinden, of zij overlast ervaren door honden(poep) en wat er volgens hen beter kan, is er een gemeentebrede inwonersenquête uitgevoerd. Dit rapport toont de resultaten van deze inwonersenquête.

Beheeraccent advies
Alcoalaan 4 5151 RW Drunen T. 0416 533 374 info@beheeraccent.nl www.beheeraccent.nl